

YENİ NEŞRİYAT

O. Bayramgil

F. FRIEDENSBURG

DİE BERGWIRTSCHAFT DER ERDE (DÜNYANIN MADEN İKTİSADİYATI).

XVI - 562 S., 49 şekil, ciltli 69 mark.
Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1956.

1938 yılında ilk defa intişar etmiş bulunan ve madencilere hitap ettiği derecede iktisatçıları ve siyaset adamlarını da ilgilendiren bu çok faydalı eserin ikinci cihan harbinden sonra 1948 senesinde dördüncü tabı çıkmıştı. Ancak o zaman müellif, malûm sebepler dolayısıyla, dünya literatüründen lâaykıyla istifade edememiş olduğundan birçok malûmat harpten evvelki eser ve istatistiklere dayanmıştı. Yeni çıkmış olan beşinci tabı ise, 1955 yılına kadar yayınlanmış eser ve istatistiklere istinad ettiği cihetle, eser tam bir revizyona tâbi tutulmuş, bazı kısımları da tamamen yeniden yazılmıştır.

1954-1955 kışında memleketimizi ziyaret ederek bize güzel konferanslar dinletmiş olan Profesör Friedensburg eserine Maden İktisadiyatı mevzuunu hudutlandırmakla başlamakta, beynelmilel maden iktisadiyatı hakkında kısaca bilgi vermekte, bundan sonra îjarf sırası ile bütün memleketlerin bu bakımdan özet halinde madenciliğini anlatmaktadır. Bu anlatış her memleketin maden zenginliklerini, madenciliğini ve minerallere olan ihtiyacını belirtmeyi hedef tutmaktadır,

Eserde Türkiye için yalnız 6 sahife ayrılmış ve maalesef tam bir ekspoze yapılamamıştır. Meseli memleketimiz için büyük önem taşıyan kolemanit zuhurlarından hiç bahis yoktur. Türkiye hakkındaki kısım genel olarak memleketimizde madenciliğin bir tarihçesi ile başlanmış, bunu müteakip gayet kısa olarak kömür, petrol, altın, gümüş civa, bakır, kurşun, çinko, demir, manganez, krom, antimuan, volfram, boksit, alünit, fükürt,

magnezit, pandemit, lüle taşı, zımpara ve tuz hakkında bilgi verilmiştir. Madencilğin Türkiye için iktisadî ve siyasî az önem taşımadığı ve bu önemin devletçilik ve yabancı sermaye sayesinde artacağı, askerî bakımdan ehemmiyetli bazı madenler ihraç edebilmesi dolayısıyla memleketimizin harpte bu bakımdan da mühim rol oynayacağı belirtilmektedir.

Her memleket için verilmiş olan bilgi sonunda kısa bir bibliografya konmuştur,

P. RAMDOHR

DIE ERZMINERALIEN UND IHRE VERWACHUNGBN

(Maden mineralleri VÊ dokuları)

875 S., ciltli 98. -mark, Akademie-Verlag, 1955.

T. J. K Bülteninin C. IV, Sayı Tinde réfère etmiş olduğumuz bu kıymetli eserin 2. tabı da, pek kısa denilebilecek bir zaman sonra intişar etmiş bulunmaktadır. Yeni basılıştta eserin çerçevesi aynı kalmış olmakla beraber, bilhassa özel kısımda, şimdiye kadar önem verilmemiş olan nispeten nadir birçok minerale ve yeni bulunmuş minerallere geniş yer tahsis edilmiş, diğer minerallerin ekserisinde de düzeltmeler yapılmış ve tamamlayıcı bilgi verilmiştir.

Minerallerin dokusuna tahsis edilmiş bulunan genel kısım da oldukça genişletilmiş ve eserin fevkalâdeliğinde büyük rol oynayan mikrofotoların adedi hem fazlalaştırılmış, hem de birinci basılıştta pek iyi olmayan bazı resimler çıkarılarak yerlerine mükemmelleri konmuştur. Bir de bu seferki nüshanın kâğıt cinsinin çok daha iyi olması resimlerin mükemmeliyetini arttırmıştır /

Maden mikrosokpisi mevzuunda hiç şüphesiz dünyada en kıymetli eser olarak gösterilebilecek olan bu kitabın bu mevzu ile ilgilenenler tarafından tedariki muhakkak ki zarurîdir.

W. R. SCHOLLER AND A. R. POWELL

THE ANALYSIS OF MINERALS AND ORES OF THE RARER ELEMENTS

408 S., ciltli 3. -sterling, Charles Griffin & Co., 1955.

Mineral tahlilleri ile işğal edenlerin çok iyi bildikleri, nadir elementlerin tahlili için gayet lüzumlu olan bu eserin 3. basılışı, müelliflerde» biri tarafından (A* % P-) eşşılı bir rşyizyona

E. WAHLSTROM

PETROGRAPHIC MINERALOGY

408 S., ciltli 7.75 dolar, John Wiley & Sons, 1955.

İngiliz lisanı Winchell'in "Elements of optical Mineralogy" isimli standard eserinden sonra, şimdi de "Optical Crystallography" ve "Introduction to theoretical igneous Petrology"nin müellifi Wahlstrom'un elinden kıymetli bir optik mineraloji e-seri kazanmış bulunmaktadır.

Yeni eser münhasıran taşlarda rasîanan minerallerden bahse-der; WinchelPe nazaran da daha az teferruatlıdır, fakat en önem-
li ve hedefe güden bilgiyi muhtevi olduğundan muhakkak ki
çok kullanışlıdır. *

"Pétrographie Mineralogy" şu kısımlardan mürekkeptir:

Numunelerin toplanması ve ihzarı

Petrografik metodlar

Minerallerin ve agregaların mikroskopik tedkiki

Fedorof masası

Verilerin grafik usullerle gösterilişi ve petrografik hesaplar

Taşları teşkil eden silikatler

Silikatlardan gayrisi

Mineralleri tayini için tabelâlar

Erüptif taşların terkip, özellik ve tasnifi

Sediman taşlarının terkip, özellik ve tasnifi

Metamorf taşların terkip, özellik ve tasnifi

Görüldüğü üzere, kısaca taşların tasnif, terkip ve özelliklerini de içine almış bulunan bu kıymetli eser, ayrıca gayet isabetli şe-kiiler ve güzel resimler ihtiva etmektedir.

F. H. EDMUNDS
GEOLOGY AND OURSELVES

256 S., ciltli 21 şiling, Hutchinson's, 1955.

Jeolojinin iktisadî sahalardaki tatbikatını teoriye pek kaçmadan anlatan bu güzel eserde şu bahisler vardır :

Jeolojinin başlangıcı

Bugünkü Jeoloji

Mineral, taş ,ve fosiller hakkında

Dünyanın tarihi

Jeolojik servisler ve hartalar

Jeofizik ve Jeokimya

Sondajlar

Su aramaları •

İnşaat malzemesi

Mühendislik Jeolojisi

Kömürler ve işletmesi

Madenler, prospeksion ve işletme

Petrol ve t[^]biî gaz

Jeoloji ve Ziraat

Plânlama, İşletmeden mütevellit çöküntüler v.s.

Amatör için Jeoloji.

Pratik sahada çalışan her jeologun istifade edebileceği bu eserde misaller genel olarak İngiltere'den alınmış, az olmakla beraber güzel şekil ve resimler de konulmuştur. Bu eserin, Jeolojinin tatbikî sahadaki faydalarını müdrük olmayan diğer meslek erbabı tarafından da hiç olmazsa gözden geçirilmesi muhakkak ki faydalı olur.

F. LOTZE : GEOLOGIE

R. BRAUNS/K. CHUDOBA: ALLGEMEINE MİNERALOGË
: SPEZIELLE MİNERALOGË

W. BRUHNS/P. RAMDOHR: PETROGRAPHË

Sammlung Göschen, Walter de Gruyter & Co., 1955.

Her ilim kolunun özet olarak, ve gayet ucuz bir fiyatla kitabını yayınlamakla meşhur "Göschen Koleksiyonu" yukarda isimleri verilen eserleri de neşretmiş bulünmak~tadır. Bir cep kitabı halinde olan ve 100-170 sahife kalınlık arzeden bu kitapçıklar, bahis konusu disiplinin anahatlarını ihtiva ettikleri cihetle, bilhassa talebelere vé bir de bu ilimler hakkınca umumî b%ıye sahip olmayı arzu edenlerle re şayanı tavsiyedir.

Bu kitapçıkların birincisi, yâni "Jeoloji", Göschen Koleksiyonunda ilk defa yayınlanmış bulunmaktadır.

ikinci ile üçüncünün ilk tabılarını müteveffa Profesör Bruhns yazmıştı. Şimdi bunlar, eskimiş olmasına rağmen hâlâ her mineralog-petrografın masasından eksik olmayan "Mikroskopische Charakteristik der gesteinsbildenden Mineralien" in müellifi Prof. K. Chudoba tarafından revizyona tâbi tutularak 9. defa yayınlanmıştır.

İlk olarak Profesör Bruhns'un yazmış olduğu Petrografi de, yeni tabılarında daima Profesör Ramdohr tarafından revize edilmiş şimdi de 4. basılışı çıkmıştır.

K. RANKAMA

ISOTOPE GEOLOGY.

XVI + 535 S., ciltli 75 şiling,

Pergamon Press Ltd., London 1954.

Jeolojide yepyeni bir mevzu teşkil eden izotoplar şimdiye kadar bilhassa kimyager ve fizikçiler tarafından alâka görmüş olup Rankama bu eseri jeologa bir çok problemlerde yardım edebilme ümidi ile yazmıştır. Jeologlar için hakikaten bir yenilik teşkil eden bu eser büyük bir emek mahsulü olup tam 84 sahifelik bir bibliografyadan derlenmiş bulunmaktadır. Müellif artık jeolojinin sırf deskriptif çağı yaşamış ve eksakt safhaya girmiş olduğu kanaatini izhar etmektedir.

Eser atomlar ve yapıları ve periodik sistem ile başlamakta, müteakiben izotopi, mas analizi, radioaktivite, çekirdek ışınlarının özellikleri, tabiatteki çekirdek reaksiyonları, radioaktivitenin jeolojik tatbikatı bahis konusu edilmekte ve kimyasal elementlerden 81 i, periodik sistemdeki sıralarına uyularak, izotoji bakımından anlatılmaktadır.

Bu anlatılıştta evvelâ bahis konusu elementin mümkün izotoplarından bahsedilmekte, sonra da tabiatte muhtelif jeolojik formasyonlarda mevcut izotoplar ile bilhassa bunların nispeti üzerinde durulmakta, genel olarak bu nispet, bahis konusu elementin izotoplarının güneşteki nispeti ile kıyas edilmekte ve bu suretle bir çok enteresan problemler vazedilerek neticeler çıkarılmaktadır.

Bu suretle ilk olarak 1932 yılında Holmes tarafından ileri sürülen bazı petrografik meselelerin halli için kalsium izotoplarının işe yarayabileceği fikri artık hakikat olmuş ve ayrıca daha pek çok imkânlar meydana çıkmış bulunmaktadır^